

η ερμηνεία αυτή ανήκει αποκλειστικά στην αρμοδιότητα των δικαστηρίων των κρατών μελών.

2. Τα δασμολογικά πρωτόκολλα της 16ης Ιουλίου 1962 και της 30ής Ιουνίου 1967, που συνήφθησαν από την Κοινότητα στο πλαίσιο της Γενικής Συμφωνίας Δασμών και Εμπορίου, αποτελούν πράξεις που εκδόθηκαν από τα όργανα της Κοινότητας κατά την έννοια του άρθρου 177, πρώτη παράγραφος, εδάφιο 6, της συνθήκης ΕΟΚ και εμπίπτουν στην προδικαστική αρμοδιότητα που έχει απονεμηθεί στο Δικαστήριο.
3. Για την περίοδο πριν από την 1η Ιουλίου 1968, χρόνο ενάρξεως της ισχύος του Κοινού Δασμολογίου, τα δασμολογικά πρωτόκολλα της 16ης Ιουλίου 1962 και

της 30ής Ιουνίου 1967, τα οποία συνήφθησαν από την Κοινότητα στο πλαίσιο της Γενικής Συμφωνίας Δασμών και Εμπορίου, δεν είχαν ως αποτέλεσμα την προστασία των ιδιωτών κατά της επιβολής επιβαρύνσεων από τα κράτη μέλη στα προϊόντα που εισάγονται από τρίτες χώρες.

4. Για την περίοδο μετά την 1η Ιουλίου 1968, χρόνο ενάρξεως της ισχύος του Κοινού Δασμολογίου, καμιά διάταξη του κοινοτικού δικαίου δεν απέκλειε την επιβολή, στα προϊόντα που εισάγονται από τρίτες χώρες, εθνικών επιβαρύνσεων όπως το τέλος διοικητικών υπηρεσιών, εφόσον οι επιβαρύνσεις αυτές υπήρχαν ήδη κατά την ημερομηνία αυτή.

Στις συνεκδικαζόμενες υποθέσεις 290 και 291/81,

που έχουν ως αντικείμενο αιτήσεις του corte d'appello του Μιλάνου προς το Δικαστήριο, κατ' εφαρμογή του άρθρου 177 της συνθήκης ΕΟΚ, με τις οποίες ζητείται, στο πλαίσιο των διαφορών που εκκρεμούν ενώπιον του δικαστηρίου αυτού μεταξύ

COMPAGNIA SINGER SPA

και

AMMINISTRAZIONE DELLE FINANZE DELLO STATO (υπόθεση 290/81)

και

GEIGY SPA

και

AMMINISTRAZIONE DELLE FINANZE DELLO STATO (υπόθεση 291/81),

η έκδοση προδικαστικής αποφάσεως ως προς την ερμηνεία ορισμένων διατάξεων της Γενικής Συμφωνίας Δασμών και Εμπορίου (GATT),

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ

συγκείμενο από τους J. Mertens de Wilmars, πρόεδρο, P. Pescatore, A. O'Keeffe και U. Everling, προέδρους τμήματος, Mackenzie Stuart, G. Bosco, O. Due, K. Bahlmann και Y. Galmot, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: G. Reischl
γραμματέας: P. Heim

εκδίδει την ακόλουθη

ΑΠΟΦΑΣΗ

Περιστατικά

I — Πραγματικά περιστατικά και έγγραφη διαδικασία

1. Με δύο χωριστές αγωγές οι εταιρείες Singer και Geigy στράφηκαν κατά της Amministrazione delle finanze dello Stato (διοικήσεως οικονομικών του ιταλικού κράτους) ενώπιον του tribunale civile e penale του Μιλάνου και ζήτησαν την επιστροφή των ποσών που είχαν καταβάλει ως τέλη διοικητικών υπηρεσιών για τις εισαγωγές προϊόντων από χώρες που έχουν συμβληθεί στη συμφωνία GATT, στην οποία η Ιταλική Δημοκρατία είχε προσχωρήσει με το πρωτόκολλο που υπογράφηκε στο Annecy στις 10 Οκτωβρίου 1949 και έγινε εκτελεστό με το νόμο 295 της 5ης Απριλίου 1950.

Το τέλος διοικητικών υπηρεσιών, το οποίο θεσπίστηκε με το νόμο 330 της 15ης Ιουλίου 1950, καταργήθηκε με το νόμο 447 της 24ης Ιουλίου 1971, με αναδρομική ισχύ από την 1η Ιουλίου 1968 για το ενδοκοινοτικό εμπόριο και με ισχύ από το χρόνο ενάρξεως της ισχύος του νόμου για τις σχέσεις με τις τρίτες χώρες.

Σύμφωνα με τα πραγματικά και νομικά στοιχεία που παρέσχε το corte d'appello, τα ποσά των οποίων ζητείται η επιστροφή αφορούν τα τέλη διοικητικών υπηρεσιών που καταβλήθηκαν λόγω εισαγωγών που πραγματοποιήθηκαν μεταξύ 1ης Οκτωβρίου 1963 και 29ης Ιουλίου 1971.

Το tribunale civile e penale του Μιλάνου δέχτηκε τις αγωγές — που στηρίζονται στο άρθρο II, παράγραφος 1, στοιχείο 6, της συμφωνίας GATT, το οποίο απαγορεύει στα συμβαλλόμενα μέρη να επιβάλλουν δασμούς υψηλότερους από αυτούς που προβλέπονται στους πίνακες παραχωρήσεων οι οποίοι έχουν επισυναφθεί στην ίδια τη Συμφωνία (ο πίνακας XXVII αφορά την Ιταλία), καθώς και άλλες φορολογικές επιβαρύνσεις ή επιβαρύνσεις ισοδύναμου αποτελέσματος υψηλότερες από τις ισχύουσες κατά το χρόνο της προσχωρήσεώς τους στην GATT (στις 10 Οκτωβρίου 1949 για την Ιταλία) — ως προς τις εισαγωγές των προϊόντων που απαριθμούνται στον εν λόγω πίνακα XXVII. Αντίθετα, απέρριψε τις αγωγές ως προς το αίτημα της επι-

στροφής των ποσών τα οποία είχαν καταβληθεί λόγω εισαγωγών προϊόντων που δεν περιλαμβάνονται στον πίνακα XXVII, αλλά περιλαμβάνονται, αντίθετα, στον επόμενο πίνακα XL (ή Κοινό Δασμολόγιο ΕΟΚ, που εγκρίθηκε στις 13 Φεβρουαρίου 1960), ο οποίος αντικατέστησε, σύμφωνα με το πρωτόκολλο της Γενεύης της 16ης Ιουλίου 1962, τους εθνικούς πίνακες των χωρών της Κοινότητας και άρχισε να ισχύει για την Ιταλία από τις 13 Ιανουαρίου 1963.

Οι ενάγουσες άσκησαν έφεση κατά των εν λόγω αποφάσεων και το corte d'appello του Μιλάνου υπέβαλε στο Δικαστήριο, με διατάξεις της 6ης Ιουλίου 1981, τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα (πανομοιότυπα και στις δύο υποθέσεις):

«1. Βάσει των αναφερόμενων στο προσώμιο της συμφωνίας GATT, είτε υπό την αρχική του διατύπωση, με την οποία τα συμβαλλόμενα κράτη διαδήλωναν την επιθυμία τους να μειώσουν τους δασμούς και τα άλλα εμπόδια στις συναλλαγές και να καταργήσουν τις διακρίσεις στο διεθνές εμπόριο, είτε όπως διαμορφώθηκε από το πρωτόκολλο της Γενεύης της 10ης Μαρτίου 1955, που κυρώθηκε από την Ιταλία με το νόμο 1307 της 7ης Νοεμβρίου 1957 και με το οποίο τα συμβαλλόμενα κράτη, με τη χρήση του όρου “επιθυμώντας”, ανέλαβαν τις ανωτέρω υποχρεώσεις, είναι δυνατό να θεωρηθεί ότι το τέλος διοικητικών υπηρεσιών, που θεσπίστηκε με το νόμο 330 της 15ης Ιουνίου 1950 (μετά την προσχώρηση της Ιταλίας στη Συμφωνία, αλλά πριν από την υπογραφή του πρωτοκόλλου της Γενεύης), συμβιβάζεται προς τις διατάξεις της Συμφωνίας αυτής, ανεξάρτητα από το αν τα εισαγόμενα προϊόντα περιλαμβάνονται στους αρχικούς πίνακες παραχωρήσεων και από το γεγονός ότι η ρήτρα περί μη αύξησης των προϋφισταμένων επιβαρύνσεων επί των εισαγωγών αναφέρεται ρητά μόνο στα εμπορεύματα αυτά;

2. Ως συνέπεια της αντικατάστασης του πίνακα XXVII από τον πίνακα XL (Κοινό Δασμολόγιο), η απαγόρευση της αύξησης των προϋφισταμένων επιβαρύνσεων επί των εισαγωγών, που περιέχεται στο άρθρο II, παράγραφος 1, στοιχείο 6, της συμφωνίας GATT, συμβιβάζεται, μετά την έναρξη της ισχύος της αντικατάστασης αυτής (για την Ιταλία, από τις 13 Ιανουαρίου 1963), με το τέλος διοικητικών υπηρεσιών που ισχυε ήδη, όταν το τέλος αυτό επιβάλλεται σε εμπορεύματα που δεν περιλαμβάνονται στον αρχικό πίνακα XXVII, περιλαμβάνονται όμως στον πίνακα XL;»

2. Οι διατάξεις περί παραπομπής πρωτοκόλλησαν στη γραμματεία του Δικαστηρίου στις 16 Νοεμβρίου 1981.

Σύμφωνα με το άρθρο 20 του Πρωτοκόλλου περί του Οργανισμού του Δικαστηρίου ΕΟΚ, γραπτές παρατηρήσεις κατέθεσαν, στην υπόθεση 290/81, η εταιρεία Singer, εκπροσωπούμενη από τους Scipione Massari και Guido Scarpa, δικηγόρους Μιλάνου, στην υπόθεση 291/81, η εταιρεία Geigy, εκπροσωπούμενη από τον Angelo Pesce, δικηγόρο Μιλάνου, και στις δύο υποθέσεις, η κυβέρνηση της Ιταλικής Δημοκρατίας διά του Arnaldo Squillante, εκπροσωπούμενο από τον Sergio Laporta, avvocato dello Stato, η κυβέρνηση του Βασιλείου των Κάτω Χωρών, εκπροσωπούμενη από τον F. Italianer, γενικό γραμματέα του υπουργείου εξωτερικών, και η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από τους Giancarlo Olmi, αναπληρωτή γενικό διευθυντή της νομικής της υπηρεσίας, και Jacques Bourgeois, νομικό σύμβουλο.

Κάτοπιν εκθέσεως του εισηγητή δικαστή και μετά από ακρόαση του γενικού εισαγ-

γελέα, το Δικαστήριο αποφάσισε την έναρξη της προφορικής διαδικασίας χωρίς προηγούμενη διεξαγωγή αποδείξεων.

Με διάταξη της 24ης Μαρτίου 1982, το Δικαστήριο, αφού διαπίστωσε ότι οι υποθέσεις 290/81 και 291/81 έχουν το ίδιο αντικείμενο και είναι συναφείς, αποφάσισε να τις ενώσει και να τις συνεκδικάσει προς διευκόλυνση της προφορικής διαδικασίας και προς έκδοση ενιαίας αποφάσεως.

II — Γραπτές παρατηρήσεις που κατατέθηκαν ενώπιον του Δικαστηρίου

Οι παρατηρήσεις των διαδίκων ξεπερνούν το πλαίσιο που καθόρισαν οι αιτήσεις εκδόσεως προδικαστικών αποφάσεων και αναφέρονται στην πραγματικότητα σε τρεις κατηγορίες προβλημάτων, δηλαδή:

- στην αρμοδιότητα του Δικαστηρίου να ερμηνεύει τη συμφωνία GATT,
- στο άμεσο αποτέλεσμα των διατάξεων της συμφωνίας GATT και, τέλος,
- στην ερμηνεία των διατάξεων της συμφωνίας GATT στις οποίες αναφέρεται το παραλέμπον δικαστήριο.

Επί της αρμοδιότητας του Δικαστηρίου να ερμηνεύει τη συμφωνία GATT και επί του άμεσου αποτελέσματος των διατάξεων της συμφωνίας αυτής

Η εταιρεία *Singer* έχει την άποψη ότι το Δικαστήριο είναι αρμόδιο να ερμηνεύει τη συμφωνία GATT μόνο στην περίπτωση κατά την οποία οι διατάξεις της συμφωνίας αυτής συγκρούονται με το κοινοτικό δίκαιο.

Υποστηρίζει ότι αυτό συνέβαινε στις υποθέσεις 21-24/72, 19/73 και 38/75, τις οποίες έκρινε το Δικαστήριο με τις αντίστοιχες αποφάσεις του.

Προς στήριξη της απόψεώς της, η εταιρεία *Singer* παραθέτει μεγάλα αποσπάσματα από την απόφαση 3616/76 του *Corte suprema di cassazione*.

Με την απόφαση αυτή το *Corte di cassazione* έκρινε συγκεκριμένα ότι η αρμοδιότητα του Δικαστηρίου να ερμηνεύει τη συμφωνία GATT δεν πρέπει να θεωρείται δεδομένη σε καταστάσεις διαφορετικές από τις καταστάσεις τις οποίες εξετάζει το ίδιο το Δικαστήριο.

Επί πλέον, κατά το *Corte di cassazione*, εφόσον δεν τίθεται ζήτημα κύρους ή ερμηνείας κοινοτικής πράξεως ή κανονισμού, δεν υπάρχει καν υποχρέωση παραπομπής στο Δικαστήριο. Πράγματι, μπορεί να γίνει διάκριση μεταξύ της περιπτώσεως στην οποία πρόκειται να εξακριβωθεί αν ένας κανόνας που περιέχεται σε διεθνή πράξη υπερέχει μιας κοινοτικής διατάξεως και της περιπτώσεως όπου είναι αναγκαίο να εξακριβωθεί αν πρέπει να εφαρμοστεί σε δεδομένη διαφορά ο ένας ή ο άλλος από δύο κανόνες, που και οι δύο ανήκουν στην εσωτερική έννομη τάξη, ακόμη και αν ένας από αυτούς έχει ενταχθεί στην έννομη αυτή τάξη με πράξη κυρώσεως διεθνούς συμφωνίας. Η προδικαστική παραπομπή είναι αναγκαία στην πρώτη περίπτωση, προκειμένου να αποφευχεται η έκδοση, από τα διάφορα εθνικά δικαστήρια, δισταγμένων αποφάσεων ως προς το κύρος και την έκταση ισχύος των κανόνων του κοινοτικού δικαίου, ενώ η ανάγκη αυτή δεν υπάρχει στη δεύτερη περίπτωση, όπου δεν πρόκειται για καμιά κοινοτική πράξη, αφού η συμφωνία GATT είναι πράγματι συμφωνία ξένη προς την κοινοτική έννομη τάξη και εμπίπτει στο άρθρο 234, πρώτη παράγραφος, της συνθήκης ΕΟΚ.

Βάσει των σκέψεων αυτών που ανέπτυξε το *Corte di cassazione*, η εταιρεία *Singer* συμπεραίνει ότι το Δικαστήριο δεν είναι αρμόδιο να αποφανθεί επί του *πρώτου ερωτήματος*. Πάντως, επιφυλάσσεται να εξετάσει το ζήτημα αυτό, για καθαρά προληπτικούς λόγους.

Όσον αφορά το *δεύτερο ερώτημα*, η εταιρεία Singer θεωρεί ότι το Δικαστήριο είναι αρμόδιο όσον αφορά την αντικατάσταση των πινάκων, αλλά ότι η αρμοδιότητα αυτή περιλαμβάνει μόνο ό,τι έχει συμφωνηθεί άμεσα από την Κοινότητα στο πλαίσιο της GATT, δηλαδή ό,τι αφορά εν προκειμένω τις προσθήκες και τροποποιήσεις που έγιναν στο πλαίσιο του «γύρου Kennedy».

Κατά την εταιρεία Geigy, δεν φαίνεται ότι μπορεί να αμφισβητηθεί, ενόψει των όσων έκρινε το Δικαστήριο με την απόφαση που εξέδωσε στις 19 Νοεμβρίου 1975 στην υπόθεση 38/75, ότι το Δικαστήριο αυτό είναι αρμόδιο να ερμηνεύει τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τη συμφωνία GATT.

Η εταιρεία Geigy θεωρεί, εξάλλου, ότι τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις αυτές περιλαμβάνουν επίσης και την κατάσταση των ιδιωτών έναντι των κρατών μελών, όπως αυτή προκύπτει από τους κανόνες της συμφωνίας GATT, εφόσον δεν υπάρχουν αντίθετες κοινοτικές διατάξεις, δεδομένου ότι, κατά τη νομολογία του Δικαστηρίου, το κύρος των πράξεων που εκδίδουν τα κοινοτικά όργανα είναι δυνατό να επηρεάζεται από διάταξη του διεθνούς δικαίου, όταν η διάταξη αυτή δεσμεύει την Κοινότητα και παρέχει στους πολίτες της το δικαίωμα να την επικαλούνται ενώπιον των δικαστηρίων.

Η εταιρεία Geigy προσθέτει ότι, εν πάση περιπτώσει, η ιταλική νομολογία έχει αναγνωρίσει το δικαίωμα των ιδιωτών να τους επιστραφούν από το ιταλικό κράτος τα τέλη διοικητικών υπηρεσιών και το μόνο επίδικο ζήτημα είναι το ζήτημα της διαχρονικής ισχύος του δικαιώματος αυτού. Πράγματι, πρόκειται για τη φυσική συνέπεια της παραβάσεως μιας απαγορεύσεως για την οποία δεν έγινε καμιά επιφύλαξη εκ μέρους των κρατών που να εξαρτά την εφαρμογή της από πράξη θετικού περιεχομένου του εσωτερικού δικαίου.

Η *κυβέρνηση της Ιταλικής Δημοκρατίας* δεν αμφισβητεί την αρμοδιότητα του

Δικαστηρίου να ερμηνεύει τις διατάξεις της συμφωνίας GATT, αλλά διευκρινίζει ότι η προδικαστική απόφαση ως προς την έκταση ισχύος των διατάξεων αυτών αποδεικνύεται αναγκαία, μόνο αν οι διατάξεις αυτές παρέχουν στους ιδιώτες το δικαίωμα να τις επικαλούνται ενώπιον των δικαστηρίων των διαφόρων κρατών μελών.

Όμως, είναι πασίγνωστο ότι το Δικαστήριο σε άλλες περιπτώσεις έκρινε ήδη ότι οι διατάξεις της συμφωνίας GATT, αν ληφθεί υπόψη το πνεύμα, η δομή και το γράμμα της συμφωνίας αυτής, δεν μπορούν να δημιουργούν δικαιώματα και υποχρεώσεις για τους ιδιώτες. Υπό τις συνθήκες αυτές, αφού οι ενάγουσες στην κύρια δίκη δεν μπορούν να επικαλεστούν προστασία που να τους παρέχουν οι διατάξεις της συμφωνίας GATT, η προδικαστική απόφαση του Δικαστηρίου δεν είναι αναγκαία.

Το συμπέρασμα αυτό δεν ισχύει μόνο ως προς το πρώτο ερώτημα, αλλά και ως προς το δεύτερο, δεδομένου ότι δεν μπορεί να υποστηριχθεί ότι η διαπραγμάτευση του αποκαλούμενου κοινού πίνακα έχει δημιουργήσει ειδική κανονιστική ρύθμιση σχετικά με τις συνήθως αποκαλούμενες επιβαρύνσεις ισοδύναμου αποτελέσματος.

Η *κυβέρνηση του Βασιλείου των Κάτω Χωρών* στις παρατηρήσεις της εξετάζει μόνο το πρόβλημα κατά πόσο η συμφωνία GATT μπορεί να θεωρηθεί ότι αποτελεί μέρος του κοινοτικού δικαίου κατά την έννοια του άρθρου 164 της συνθήκης ΕΟΚ.

Η «νέα ιδιαίτερη έννομη τάξη» που δημιουργήθηκε από τις συνθήκες στο διεθνές δίκαιο έχει αυτό το ιδιαίτερο χαρακτηριστικό, ότι ορισμένες διατάξεις του κοινοτικού δικαίου εντάσσονται στην εσωτερική εθνική έννομη τάξη των κρατών μελών χωρίς να λαμβάνεται οποιοδήποτε εθνικό μέτρο, εφόσον τουλάχιστον η φύση των διατάξεων αυτών προσφέρεται προς το σκοπό αυτόν. Η έννομη αυτή τάξη δεν αποτελεί κλειστό σύστημα, αλλά «ανοικτό». Ορισμένες διατάξεις διεθνών συμβάσεων που έχει συνάψει η Κοινότητα με τρίτες

χώρες ή με διεθνείς οργανισμούς και με τις οποίες η Κοινότητα δεσμεύεται ως Κοινότητα μπορούν και αυτές να αποτελούν μέρος του κοινοτικού δικαίου, εφόσον είναι δυνατή η απευθείας εφαρμογή. Οι προϋποθέσεις αυτές συντρέχουν στην περίπτωση της συμφωνίας GATT. Αναγνωρίζοντας την αρμοδιότητά του να ερμηνεύει τις διεθνείς συμβάσεις που δεσμεύουν την Κοινότητα, το Δικαστήριο δεν έκανε ποτέ τη διάκριση μεταξύ της περιπτώσεως κατά την οποία η οικεία συμφωνία έχει συναφθεί από την ίδια την Κοινότητα στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της και της περιπτώσεως όπου οι συμφωνίες (όπως η συμφωνία GATT) έχουν χωρίς αμφιβολία συναφθεί από τα κράτη μέλη, αλλά πάντως αφορούν τομέα για τον οποίο οι αρμοδιότητες των κρατών μελών έχουν μεταβιβάσει στην Κοινότητα δυνάμει της συνθήκης ΕΟΚ.

Πρέπει, πάντως, να σημειωθεί ότι η μέχρι σήμερα νομολογία του Δικαστηρίου αναφερόταν στον έλεγχο κοινοτικών πράξεων σε σχέση με τη διεθνή σύμβαση για την οποία επρόκειτο (όσον αφορά την GATT, στον έλεγχο του κύρους των εκτελεστικών κοινοτικών διατάξεων υπό το φως της Συμφωνίας αυτής), ενώ στις παρούσες υποθέσεις ανακύπτει το πρόβλημα κατά πόσο το Δικαστήριο είναι αρμόδιο και στην περίπτωση που δεν τίθεται ζήτημα για καμία διάταξη του κοινοτικού δικαίου.

Σχετικά, η ολλανδική κυβέρνηση θεωρεί ότι η αρμοδιότητα του Δικαστηρίου να ερμηνεύει τις διεθνείς συμβάσεις δεν πρέπει να εξαρτάται από την ύπαρξη κοινοτικού κανόνα. Πράγματι, μια διάταξη διεθνούς συμβάσεως θα μπορούσε να θεωρηθεί (υπό τον όρο ότι η Κοινότητα δεσμεύεται από τη σύμβαση και ότι η ίδια η διάταξη μπορεί να παραγάγει αποτελέσματα στις σχέσεις στο εσωτερικό της Κοινότητας) ότι αποτελεί μέρος της κοινοτικής έννομης τάξης ακόμη και στην περίπτωση κατά την οποία δεν έχει εφαρμοστεί σε κοινοτικό επίπεδο.

Στις παρούσες υποθέσεις, το εθνικό δικαστήριο υπογράμμισε ότι το Δικαστήριο έκρινε ότι είναι αρμόδιο να ερμηνεύει όχι μόνο τη συνθήκη της Ρώμης, αλλά και διεθνείς ρυθμίσεις, όπως τη συμφωνία GATT, εφόσον το περιεχόμενό τους (ως αποτέλεσμα της υποκαταστάσεως των κρατών μελών από την Κοινότητα στις υποχρεώσεις που έχουν αναλάβει τα κράτη στο πλαίσιο πολυμερών συμβάσεων) «μπορεί να αφορά το κοινοτικό δίκαιο».

Η *Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων* παρατηρεί ότι η ύπαρξη, το αποτέλεσμα και η έκταση ισχύος μιας υποχρεώσεως από τη συμφωνία GATT αποτελούν κοινοτικά ζητήματα κατά το μέτρο που η Κοινότητα έχει υποκαταστήσει τα κράτη μέλη στην εκπλήρωση των υποχρεώσεων που απορρέουν από τη συμφωνία GATT.

Προκειμένου να θεμελιωθεί η αρμοδιότητα του Δικαστηρίου στις παρούσες υποθέσεις, είναι επομένως αναγκαίο, κατά την Επιτροπή, να εξακριβωθεί αν πράγματι η Κοινότητα είχε υποκαταστήσει κατά την υπό κρίση περίοδο στις υποθέσεις αυτές τα κράτη μέλη στην εκπλήρωση των υποχρεώσεων που προβλέπονται στο άρθρο II, παράγραφος 1, στοιχείο 6, της συμφωνίας GATT, όσον αφορά τους φόρους κατά τις εισαγωγές εκτός από τους κατά κυριολεξία δασμούς.

Η Επιτροπή θεωρεί ότι η υποκατάσταση αυτή υπάρχει πράγματι από την 1η Ιουλίου 1968. Παρατηρεί ότι, αφενός μεν, στο πεδίο των εξωτερικών σχέσεων μόνο η Κοινότητα διαπραγματεύθηκε και αποδέχτηκε τις υποχρεώσεις στο δασμολογικό τομέα κατά το «γύρο Kennedy» (1964-1967), αφετέρου δε, στο εσωτερικό πεδίο, το σύνολο των εξουσιών στο δασμολογικό τομέα

ασκούνται πλήρως και εξ ολοκλήρου από την Κοινότητα από την 1η Ιουλίου 1968, ημέρα κατά την οποία άρχισε να εφαρμόζεται πλήρως το Κοινό Δασμολόγιο.

Επί των ερωτημάτων που υποβλήθηκαν στο Δικαστήριο

Η εταιρεία *Singer*, εξετάζει τα ερωτήματα μόνο για λόγους πρόνοιας, για την περίπτωση κατά την οποία το Δικαστήριο, αντίθετα από την άποψή της, θά έκρινε ότι είναι αρμόδιο.

Ως προς το *πρώτο ερώτημα*, η *Singer* παρατηρεί ότι το προοίμιο, που περιλαμβάνεται στο παράρτημα 1 της συμφωνίας GATT, το οποίο αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα της συμφωνίας, όπως διευκρινίζεται από τον κυρωτικό νόμο, υποχρεώνει τα συμβαλλόμενα κράτη να μειώσουν ουσιαστικά τους δασμούς και τα άλλα εμπόδια στις συναλλαγές.

Η υποχρέωση αυτή, παρόλο ότι έχει προγραμματικό χαρακτήρα, αφού συνεπάγεται την ανάγκη κανόνων προσαρμογής, περιλαμβάνει πάντως την άμεση υποχρέωση των κρατών να μη θεσπίσουν νέους δασμούς ή νέες επιβαρύνσεις ισοδύναμου αποτελέσματος. Πράγματι, στην αντίθετη περίπτωση, τα συμβαλλόμενα κράτη θα μπορούσαν, αφενός μεν, να μειώσουν ή να μη μειώσουν τους δασμούς, αφετέρου δε, να θεσπίσουν στη συνέχεια επιβαρύνσεις ισοδύναμου αποτελέσματος, εξουδετερώνοντας το πνεύμα της Συμφωνίας.

Το ίδιο θα μπορούσε να λεχθεί και για το άρθρο II, παράγραφος 1, στοιχείο β, της Συμφωνίας, το οποίο ορίζει ότι τα συμβαλλόμενα κράτη δεν πρέπει να επιβάλλουν στις εισαγωγές προϊόντων άλλες τελωνειακές επιβαρύνσεις εκτός από τους δασμούς που να υπερβαίνουν τις επιβαρύνσεις που ισχύουν κατά το χρόνο της προσχωρήσεως στη Συμφωνία.

Η παράγραφος 2 του ίδιου αυτού άρθρου διευκρινίζει, επί πλέον, ότι τα συμβαλλό-

μενα μέρη δεν μπορούν να θεσπίζουν «επί οιοδήποτε προϊόντος», είτε περιλαμβάνεται στον πίνακα είτε όχι, παρά μόνο δασμούς συμψηφιστικούς ή ανταντάμπινγκ ή τέλη που να αντιστοιχούν προς έξοδα παρεχόμενων υπηρεσιών. Όμως, το επίδικο τέλος δεν εντάσσεται σε καμιά από τις κατηγορίες αυτές.

Όσον αφορά το *δεύτερο ερώτημα*, η *Singer* παρατηρεί ότι ο πίνακας που έχει προσαρτηθεί στη συμφωνία GATT είναι ο πίνακας των συμβατικών δασμών που έχουν συμφωνηθεί μεταξύ των κρατών που μετέχουν στη Συμφωνία.

Το 1950, όταν η Ιταλία κύρωσε τη Συμφωνία, ο πίνακας XXVII αποτελούσε τον πίνακα των συμβατικών δασμών που ίσχυε μεταξύ των συμβαλλόμενων κρατών.

Η εταιρεία *Singer* προβάλλει το επιχείρημα ότι μετά την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, που κυρώθηκε από την Ιταλία με το νόμο 1203 στις 14 Οκτωβρίου 1957, γεννήθηκε η υποχρέωση, η οποία προβλέπεται στο άρθρο 9 της συνθήκης ΕΟΚ, να τεθεί σε ισχύ ένα κοινό δασμολόγιο στις σχέσεις των κρατών μελών με τις τρίτες χώρες. Η Ιταλία επομένως, στις σχέσεις της με τις τρίτες αντισυμβαλλόμενες χώρες στη συμφωνία GATT (σχέσεις που διέπονταν από τον πίνακα των συμβατικών δασμών), αντικατέστησε τον πίνακα XXVII με το Κοινό Δασμολόγιο, το οποίο αποτέλεσε τον πίνακα XL για όλα τα κράτη της Κοινότητας.

Η *Singer* θεωρεί ότι βάσει των σκέψεων αυτών το ζήτημα μπορεί να επιλυθεί εύκολα. Πράγματι, θεωρεί ότι από τη στιγμή που ο πίνακας XL καθόρισε το ανώτατο ύψος των τελωνειακών δασμών που μπορούν να επιβάλλονται, το Δικαστήριο, και στη συνέχεια τα εθνικά δικαστήρια, για να κρίνουν αν η Ιταλία τήρησε το ύψος αυτό, οφείλουν απλώς να διαπιστώσουν αν κατά το χρόνο της εισαγωγής επιβλήθηκε στα προϊόντα ο ανώτατος επιτρεπόμενος δασμός ή υψηλότερος δασμός.

Η εταιρεία Geigy παρατηρεί ότι, όπως έχει ήδη αναγνωρίσει το εθνικό δικαστήριο, το τέλος διοικητικών υπηρεσιών αποτελεί μέρος των «ετέρων δασμών ή φόρων οιασδήποτε φύσεως επιβαλλομένων κατά την εισαγωγή ή επ' ευκαιρία ταύτης», οι οποίοι κατά τη συμφωνία GATT δεν μπορούν να είναι μεγαλύτεροι από εκείνους που επιβάλλονται κατά τη χρονολογία της Συμφωνίας στα προϊόντα που περιλαμβάνονται στον πίνακα παραχωρήσεων που αφορά καθένα από τα προσχωρόντα κράτη.

Προσθέτει ότι το τέλος διοικητικών υπηρεσιών εμπίπτει επίσης στην απαγόρευση της διατάξεως του άρθρου VIII, παράγραφος 1, της συμφωνίας GATT, κατά την οποία «οιασδήποτε φύσεως επιβαρύνσεις ή τέλη έτερα των δασμών ... δέον όπως περιορίζονται εις ποσά αντιστοιχούντα κατά προσέγγισιν εις το κόστος των παρεχομένων υπηρεσιών και μη αποτελώσιν έμμεσον προστασίαν των εγχωρίων προϊόντων ή φορολογίας επί των εισαγωγών ή εξαγωγών διά ταμειευτικούς σκοπούς». Η διάταξη αυτή, η οποία σύμφωνα με το άρθρο VIII, παράγραφος 2, περιλαμβάνεται στις «αρχές» και τους «σκοπούς» της Συμφωνίας, είναι για το λόγο αυτόν αμέσως δεσμευτική για τα προσχωρόντα κράτη. Κατά συνέπεια, υπήρχε απόλυτη απαγόρευση θέσπισης νέων επιβαρύνσεων, εκτός από τους δασμούς, μετά την έναρξη της ισχύος της συμφωνίας GATT και μάλιστα κατά τρόπο γενικό και χωρίς καμιά αναφορά στους πίνακες παραχωρήσεων, με τους οποίους οι διατάξεις του άρθρου VIII δεν έχουν καμιά σχέση.

Η έκφραση — που έχει ερμηνευτικό χαρακτήρα και δεν θέτει νέες αρχές — η οποία περιλαμβάνεται στο άρθρο I (στοιχείο Α) του πρωτοκόλλου της Γενεύης του 1955, αποτελεί απλή επιβεβαίωση όλων των υποχρεώσεων που περιέχονται στη συμφωνία GATT και αναγνώριση της ισχύος που είχαν ευθύς εξαρχής οι αρχές που διατυπώνονται σ' αυτή, όπως η αρχή που διατυπώνεται ρητά στο άρθρο VIII. Επομένως, από την έκφραση αυτή δεν προκύπτει ότι

άρχισαν να ισχύουν από μεταγενέστερο χρονικό σημείο οι υποχρεώσεις των κρατών, οι οποίες πρέπει να θεωρηθεί ότι υφίστανται από την προσχώρηση κάθε κράτους στη συμφωνία GATT.

Όσον αφορά το *δεύτερο ερώτημα*, η Geigy θεωρεί ότι δεν χρειάζεται να δοθεί απάντηση, αν γίνει δεκτή η απάντηση που προτείνει για το πρώτο ερώτημα.

Περιορίζεται, επομένως, στην ανάπτυξη ορισμένων παρατηρήσεων που αποβλέπουν στο να καταδείξουν ότι οι «πίνακες παραχωρήσεων» είχαν και διατηρούν έναν απλό πληροφοριακό ρόλο ως προς την ύπαρξη «παραχωρήσεων» που παρέχουν τα διάφορα κράτη μέλη, και δεν αποτελούν περιορισμό στην έννοια της γενικής εφαρμογής της ρήτρας «του μάλλον ευνοουμένου κράτους» σε όλα τα άλλα συμβαλλόμενα κράτη.

Εφόσον ο ρητός σκοπός της συμφωνίας GATT ήταν εξαρχής η γενική εφαρμογή της ρήτρας του «μάλλον ευνοουμένου κράτους», κρίθηκε σκόπιμο, επειδή έλειπε ένας πίνακας παραχωρήσεων που να καθορίζουν τη μεταχείριση αυτή για κάθε συμβαλλόμενο κράτος, να προσαρτηθούν στη συμφωνία GATT πίνακες βάσει των οποίων να είναι δυνατή η εξακρίβωση της μεταχείρισης αυτής.

Όταν η Κοινότητα υποκατέστησε τα διάφορα κράτη μέλη, ο πίνακας ενοποιήθηκε, αλλά προφανώς ο νέος πίνακας δεν είχε ούτε έχει καμιά άλλη λειτουργία εκτός από τον προσδιορισμό των δασμολογικών κλάσεων οι οποίες, στο σύνολό τους, υλοποιούν την αρχή που απορρέει από την προαναφερόμενη ρήτρα και, επομένως, την επέκταση της πλέον ευνοϊκής ειδικής δασμολογικής μεταχείρισης σε όλα τα κράτη μέλη της GATT.

Οι εν λόγω πίνακες δεν είχαν, επομένως, ως στόχο να περιορίσουν την απαγόρευση να γίνει δυσμενέστερη η δασμολογική μετα-

χείριση που ίσχυε κατά το χρόνο προσχωρήσεως στην GATT μόνο ως προς τα προϊόντα που απαριθμούνται στους πίνακες, αλλά απλώς να καταστήσουν γνωστές και να προσδώσουν γενική ισχύ στις ισχύουσες παραχωρήσεις και, συνεπώς, να τις εφαρμόσουν στο σύνολο των συμβαλλόμενων κρατών λόγω της ρήτρας του μάλλον ευνοούμενου κράτους.

Πρέπει, επομένως, να συναχθεί το συμπέρασμα ότι ο πίνακας XL δεν είχε καμιά νέα έννομη συνέπεια που να νομιμοποιεί την ύπαρξη των τελών διοικητικών υπηρεσιών, τα οποία ήταν απαγορευμένα εξαρχής δάσει των διατάξεων της συμφωνίας GATT.

Η *κυβέρνηση της Ιταλικής Δημοκρατίας*, αφού υπενθυμίζει ότι το προίμιο της συμφωνίας GATT τονίζει την πρόθεση των συμβαλλομένων να προοδούν, μεταξύ άλλων, δάσει της αμοιβαιότητας και των αμοιβαίων ωφελημάτων, στην ουσιαστική μείωση των δασμών και των λοιπών εμποδίων στο εμπόριο, παρατηρεί ότι το άρθρο II της συμφωνίας GATT πρώτον καθορίζει, όσον αφορά τα προϊόντα που περιλαμβάνονται στους εθνικούς πίνακες καθενός από τα συμβαλλόμενα κράτη, το ανώτατο όριο των δασμών, το οποίο δεν μπορεί να υπερβαίνει το όριο που προβλέπεται στους προσαρτημένους στη Συμφωνία αντίστοιχους πίνακες, και δεύτερον θεσπίζει για τα ίδια αυτά προϊόντα την απαγόρευση αύξησης των άλλων εισαγωγικών τελών που ισχύουν στη χώρα εισαγωγής κατά τη χρονολογία της Συμφωνίας.

Το γράμμα των διατάξεων αυτών καταδεικνύει σαφώς ότι η απαγόρευση επιβολής στα προϊόντα νέων δασμών ή άλλων φορολογικών επιβαρύνσεων κατά την εισαγωγή ισχύει μόνο σε σχέση με τα προϊόντα που περιλαμβάνονται στους πίνακες αυτούς.

Επομένως, σε περίπτωση κατά την οποία γίνει δεκτή η ύπαρξη γενικής απαγορεύσεως αύξησης του ύψους των δασμών που ίσχυαν κατά το χρόνο της προσχώρησης στη Συμφωνία, μπορεί να τεθεί το ερώτημα ποιο νόημα θα είχαν οι δασμολογικές διαπραγματεύσεις που απέδελαν στην τροπο-

ποίηση των αρχικών πινάκων παραχωρήσεων με την προσθήκη νέων προϊόντων.

Για τα κράτη που έχουν ήδη προσχωρήσει στη συμφωνία GATT, η προσχώρηση ενός νέου κράτους δεν θα είχε επομένως άλλο αποτέλεσμα εκτός από την επέκταση στο νέο αυτό κράτος της μεταχειρίσεως που επιφυλάσσεται ήδη στις άλλες χώρες της GATT, μεταχείριση η οποία συνεπάγεται — εφόσον γίνει δεκτή η άποψη αυτή — την απαγόρευση αύξησης της δασμολογικής επιβαρύνσεως των εισαγόμενων προϊόντων, οποιαδήποτε και αν είναι· επομένως, και το νέο συμβαλλόμενο κράτος θα είχε την ίδια υποχρέωση. Αλλά, αν έτσι είχαν τα πράγματα, θα ήταν πραγματικά δύσκολο να εξηγηθεί ο λόγος υπάρξεως των περιπλοκών και επίπονων διαπραγματεύσεων που προηγούνται της προσχώρησης ενός νέου κράτους στη συμφωνία GATT, καθώς και ο λόγος υπάρξεως του πίνακα των δασμολογικών παραχωρήσεων για το νέο συμβαλλόμενο κράτος, ο οποίος περιλαμβάνει έναν αρκετά μεγάλο αριθμό προϊόντων.

Από τη διεθνή πρακτική σχετικά με τις διαπραγματεύσεις στο πλαίσιο της GATT προκύπτει, επομένως, ότι τα συμβαλλόμενα μέρη στη Συμφωνία θεωρούσαν πάντοτε, μολονότι σιωπηρά, ότι το άρθρο II εφαρμόζεται αποκλειστικά στα προϊόντα για τα οποία ισχύουν δασμολογικές παραχωρήσεις και τα οποία συνεπώς περιλαμβάνονται στους πίνακες που έχουν προσαρτηθεί στη Συμφωνία (ή έχουν επισυναφθεί στα πρωτόκολλα προσχωρήσεως των νέων κρατών).

Επί πλέον, οι διατάξεις της συμφωνίας GATT δεν πρέπει να ερμηνεύονται μεμονωμένα, πράγμα που επιβάλλει εν προκειμένω να ληφθούν υπόψη τα άρθρα XXVII (αναστολή ή ανάκληση των παραχωρήσεων) και XXVIII (τροποποίηση των πινάκων).

Η διάταξη όμως του άρθρου XXVII, η οποία επιτρέπει στα συμβαλλόμενα μέρη να αναστέλλουν ή να αποσύρουν οριστικά μια παραχώρηση που προβλέπεται στον πίνακα, όταν η παραχώρηση αυτή αποτέλεσε αρχικά αντικείμενο διαπραγματεύσεως με κράτος το οποίο τελικά δεν προσχώρησε

στη συμφωνία ή έπαυε να είναι συμβαλλόμενο μέρος, αποβλέπει προφανώς στη διασφάλιση της ομαλής λειτουργίας της αρχής της αμοιβαιότητας, δυνάμει της οποίας το σύνολο των δασμολογικών παραχωρήσεων στις οποίες προβαίνει κάθε συμβαλλόμενο μέρος για τις εισαγωγές στο έδαφός του πρέπει να αντιστοιχεί πάντοτε στο σύνολο των παραχωρήσεων που ισχύουν για τις εξαγωγές των δικών του προϊόντων στα άλλα συμβαλλόμενα κράτη. Ο στόχος αυτός δεν επιτυγχάνεται, αν γίνει δεκτή η ύπαρξη γενικής απαγορεύσεως αυξήσεως, για οποιοδήποτε προϊόν, της επιδαρύνσεως που ισχύει κατά το χρόνο της προσχωρήσεως. Στην περίπτωση αυτή, για το προϊόν που θα διαγραφόταν από τον πίνακα, κατ'εφαρμογή του άρθρου XXVII, θα εξακολουθούσε στην πραγματικότητα να ισχύει, κατά την εισαγωγή του από άλλη συμβαλλόμενη χώρα, το «πάγωμα» της δασμολογικής επιδαρύνσεως.

Η ίδια συλλογιστική ισχύει και για το άρθρο XXVIII της Συμφωνίας, που αφορά την «τροποποίηση των πινάκων» και ειδικότερα την ανάγκη, η οποία επανειλημμένα έχει υπομνησθεί, να αποσύρονται «προφανώς ισότιμες» παραχωρήσεις, για να αντισταθμίζονται οι παραχωρήσεις εκείνες που ένα συμβαλλόμενο μέρος δήλωσε ότι θέλει να τροποποιήσει ή να μη εφαρμόζει πλέον. Και στην περίπτωση αυτή, δεν θα εξασφαλιζόταν η λειτουργία του μηχανισμού της συνεχούς και πλήρους ισορροπίας των αμοιβαίων παραχωρήσεων, αν το δασμολογικό καθεστώς στο οποίο υπόκεινται ορισμένα προϊόντα δεν επέτρεπε να εξακριβώνεται ότι το άθροισμα των παρεχόμενων παραχωρήσεων αντιστοιχεί στο άθροισμα των λαμβανόμενων παραχωρήσεων.

Ως προς το *δεύτερο ερώτημα*, η κυβέρνηση της Ιταλικής Δημοκρατίας παρατηρεί ότι αυτό αποβλέπει ειδικότερα στο να διαπιστωθεί αν η χρονολογία στην οποία πρέπει να γίνεται αναφορά για τον προσδιορισμό του ύψους των δασμών που δεν μπορούν πλέον να αυξηθούν δυνάμει του άρθρου II της συμφωνίας GATT είναι η χρονολογία της προσχωρήσεως κάθε χώρας στην GATT ή η χρονολογία του πρωτοκόλλου του σχετικού με κάθε νέα παραχώρηση.

Από το συνδυασμό του άρθρου II της GATT και του άρθρου 5 α του πρωτοκόλλου του Annexy, της 10ης Οκτωβρίου 1949, κατά το οποίο «σε κάθε περίπτωση κατά την οποία το άρθρο II της Γενικής Συμφωνίας αναφέρει τη χρονολογία της εν λόγω Συμφωνίας, η χρονολογία που ισχύει για τους πίνακες τους προσαρτημένους στο παρόν πρωτόκολλο είναι η χρονολογία του παρόντος πρωτοκόλλου», καταδεικνύεται σαφώς ότι η απαγόρευση αυξήσεως των δασμών εφαρμόζεται μόνο στα προϊόντα που υπήρξαν αντικείμενο δασμολογικών παραχωρήσεων και ότι το άρθρο II της GATT αποκλείει ως προς την Ιταλία τη δυνατότητα επιβολής μετά τη χρονολογία της υπογραφής του πρωτοκόλλου του Annexy νέων δασμών στα προϊόντα τα οποία υπάγονται στο καθεστώς GATT.

Αντίθετα, είναι προφανές — για τους λόγους που έχουν ήδη εκτεθεί — ότι για τα προϊόντα τα οποία δεν περιλαμβάνονται στον πίνακα (XXVII) που ήταν το αντικείμενο της διαπραγματεύσεως που συγκεκριμενοποιήθηκε με το εν λόγω πρωτόκολλο και δεν υπάγονται, επομένως, στο ειδικό δασμολογικό καθεστώς που καθορίζεται με το άρθρο II της συμφωνίας GATT, τίποτε δεν εμποδίζει το ιταλικό κράτος να επιβάλλει νέους δασμούς και μάλιστα υψηλότερους σε σχέση με τους δασμούς που ίσχυαν ήδη στις 10 Οκτωβρίου 1949.

Η ιταλική κυβέρνηση υπενθυμίζει ότι, λόγω της προσχωρήσεως άλλων χωρών στη Συμφωνία, οι πίνακες των δασμολογικών παραχωρήσεων έχουν τροποποιηθεί και επεκταθεί. Παρατηρεί σχετικά ότι όλα τα πρωτόκολλα που είχαν ως αντικείμενο και αποτέλεσμα να επεκτείνουν το καθεστώς GATT σε εμπορεύματα τα οποία προηγουμένως δεν υπάγονταν στο καθεστώς αυτό περιλαμβάνουν μια ρήτρα ακριβώς ταυτόσημη με τη ρήτρα του άρθρου 5α του πρωτοκόλλου του Annexy, η οποία τοποθετεί στη χρονολογία των αντιστοιχών πρωτοκόλλων την έναρξη ισχύος της απαγορεύσεως αυξήσεως των δασμών επί των προϊόντων τα οποία, λόγω των πρωτοκόλλων αυτών, περιλαμβάνονται εκ νέου μεταξύ εκείνων που είναι αντικείμενο δασμολογικών παραχωρήσεων.

Όσον αφορά τους πίνακες δασμολογικών παραχωρήσεων που διαπραγματεύθηκε η

Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα, η ιταλική κυβέρνηση παρατηρεί ότι οι τελικές πράξεις ή πρωτόκολλα των δασμολογικών διασκέψεων από το 1960 μέχρι το 1962 (γύρος Dillon) και από 1964 μέχρι το 1967 (γύρος Kennedy) απέκλεισαν με ακριβέστερη και σαφέστερη — αν αυτό ήταν δυνατό — διατύπωση οποιαδήποτε αναδρομική ισχύ.

Η *Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων* παρατηρεί ότι φαίνεται να προκύπτει από το ίδιο το γράμμα του άρθρου II, παράγραφος 1, στοιχείο 6, της GATT ότι η απαγόρευση αύξησας των άλλων επιβαρύνσεων κατά την εισαγωγή εκτός από τους δασμούς δεν αφορά παρά μόνο τα προϊόντα για τα οποία κάθε συμβαλλόμενο μέρος ανέλαβε υποχρέωση στον τομέα σχετικά με τους δασμούς, δηλαδή τα «παγιωμένα» προϊόντα.

Η ρήτρα που αναφέρεται στις άλλες επιβαρύνσεις έχει προφανώς ως σκοπό να αποφεύγεται το γεγονός η θέσπιση από ένα συμβαλλόμενο μέρος τέτοιων επιβαρύνσεων κατά την εισαγωγή να έχει ως αποτέλεσμα να μειώνεται η αξία των παραχωρήσεων που περιλαμβάνονται στον πίνακά του.

Κατά την άποψη της Επιτροπής, η συμφωνία GATT δεν περιλαμβάνει σιωπηρή υποχρέωση «stand still» όσον αφορά τις άλλες επιβαρύνσεις κατά την εισαγωγή εκτός από τους δασμούς.

Παρατηρεί ότι τα άρθρα V και VIII της συμφωνίας GATT επιτρέπουν τη θέσπιση ή τη διατήρηση ορισμένων επιβαρύνσεων, εφόσον είναι «λογικές» ή «περιορίζονται σε ποσά που αντιστοιχούν κατά προσέγγιση στο κόστος των παρεχομένων υπηρεσιών», αλλά πούθενά δεν ορίζουν ότι η Ιταλία δεν μπορεί να θεσπίσει καμιά νέα επιβάρυνση μετά την προσχώρησή της στην GATT. Επιπλέον, η παγίωση δεν εμποδίζει καθόλου να αποσυρθούν ορισμένες παραχωρήσεις, για παράδειγμα δυνάμει του άρθρου XXVIII, που αφορά την τροποποίηση των πινάκων, ή του άρθρου XXIV, παράγραφος 6, το οποίο προβλέπει την αντικατάσταση των παραχωρήσεων των κρατών με τις παραχωρήσεις της τελωνειακής ενώσεως την οποία απαρτίζουν τα κράτη αυτά.

Αντίθετα, η αρχή του «stand still» θα απαγόρευε στα συμβαλλόμενα μέρη να θεσπίσουν νέους δασμούς, να επανεισάγουν δασμούς που είχαν καταργήσει ή να τους αυξάνουν, εμποδίζοντας έτσι την αποκατάσταση της ισορροπίας μεταξύ αμοιβαίων δικαιωμάτων και υποχρεώσεων, που είναι ουσιώδης για την GATT.

Τέλος, από το προοίμιο της συμφωνίας GATT προκύπτει ότι σκοπός της συμφωνίας αυτής δεν είναι η εξάλειψη των δασμών και των άλλων εμποδίων στο εμπόριο, αλλά η μείωση «βάσει της αμοιβαιότητας και των αμοιβαίως παρεχομένων ωφελημάτων», έκφραση που αναφέρεται στις διαπραγματεύσεις και στους λοιπούς εύκαμπτους μηχανισμούς της GATT, οι οποίοι επιτρέπουν να αποσύρεται μια παραχώρηση, πράγμα που είναι θεαίως το αντίθετο του «stand still».

Επομένως, κατά την Επιτροπή, στο πρώτο ερώτημα πρέπει να δοθεί η ακόλουθη απάντηση:

«Το άρθρο II, παράγραφος 1, στοιχείο 6, αφορά, ως προς τα τέλη και τις επιβαρύνσεις κατά την εισαγωγή εκτός από τους δασμούς, μόνο τα προϊόντα που περιλαμβάνονται στους πίνακες που προβλέπει το άρθρο II.»

Ως προς το *δεύτερο ερώτημα*, η Επιτροπή έχει την άποψη ότι κατά γενικό κανόνα η χρονολογία που πρέπει να λαμβάνεται υπόψη ως χρόνος ενάρξεως της υποχρέωσης για τη μη αύξηση των επιβαρύνσεων δεν είναι η χρονολογία της προσχώρησης ενός κράτους στη συμφωνία GATT, αλλά η χρονολογία του πρωτοκόλλου που αφορά τη νέα παραχώρηση.

Παρατηρεί ότι στην πρακτική της GATT, όταν μεταγενέστερα πρωτόκολλα προσθέτουν νέες παραχωρήσεις στους υπάρχοντες πίνακες, τα πρωτόκολλα αυτά περιλαμβάνουν συνήθως σχετική ρήτρα.

Στην ιδιαίτερη περίπτωση της συστάσεως τελωνειακής ενώσεως, όπως χαρακτηρίζεται η Κοινότητα κατά τη συμφωνία GATT, ενώσεως που συνεπάγεται ότι οι

παραχωρήσεις των κρατών μελών αποσύρονται και προσφέρονται παραχωρήσεις της Κοινότητας, η Επιτροπή υπενθυμίζει ότι είχε συμφωνηθεί, κατά το γύρο Dillon, ότι για τα προϊόντα που περιλαμβάνονται εκ νέου σε έναν πίνακα παραχωρήσεων, η χρονολογία που πρέπει να λαμβάνεται υπόψη είναι η χρονολογία του πρωτοκόλλου.

Η συμφωνία αυτή, που πραγματοποιήθηκε κατά το γύρο Dillon, δεν ανανεώθηκε ρητά κατά το γύρο Kennedy, τουλάχιστον με την ίδια διατύπωση.

Σχετικά, η Επιτροπή θεωρεί ότι, προκειμένου για τις υποχρεώσεις της Κοινότητας, προφανώς τότε δεν θεωρούνταν πλέον αναγκαίο να προβλεφθεί ειδική ρήτρα.

Η Επιτροπή προτείνει, επομένως, στο δεύτερο ερώτημα να δοθεί η ακόλουθη απάντηση:

«Για τον καθορισμό του ύψους των τελών και των άλλων επιβαρύνσεων εκτός από τους δασμούς των οποίων το άρθρο II, παράγραφος 1, στοιχείο 6, δεν επιτρέπει την υπέρβαση, όσον αφορά τα προϊόντα τα

οποία είναι αντικείμενο παραχωρήσεων που περιλαμβάνεται στον πίνακα XL-EOK και τα οποία δεν ήταν προηγουμένως αντικείμενο παραχωρήσεως, πρέπει να γίνεται αναφορά στη χρονολογία του πρωτοκόλλου με το οποίο τα προϊόντα αυτά περιελήφθησαν στον πίνακα XL-EOK.»

III — Προφορική διαδικασία

Η Singer, εκπροσωπούμενη από τον G. Scarpa, δικηγόρο Μιλάνου, η Geigy, εκπροσωπούμενη από τον A. Pesce, δικηγόρο Μιλάνου, η κυβέρνηση της Ιταλικής Δημοκρατίας, εκπροσωπούμενη από τον G. D'Amato, avvocato dello Stato, και η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από τον G. Olmi, αναπληρωτή διευθυντή της νομικής της υπηρεσίας, ανέπτυξαν προφορικά τις παρατηρήσεις τους στη συνεδρίαση της 27ης και της 28ης Οκτωβρίου 1982.

Ο γενικός εισαγγελέας ανέπτυξε τις προτάσεις του στη συνεδρίαση της 14ης Δεκεμβρίου 1982.

Σκεπτικό

- 1 Με δύο διατάξεις της 6ης Ιουλίου 1981, που περιήλθαν στο Δικαστήριο στις 16 Νοεμβρίου 1981, το corte d'appello του Μιλάνου υπέβαλε, δυνάμει του άρθρου 177 της συνθήκης ΕΟΚ, δύο προδικαστικά ερωτήματα ως προς την ερμηνεία ορισμένων διατάξεων της Γενικής Συμφωνίας Δασμών και Εμπορίου (GATT), της 30ής Οκτωβρίου 1947 (στο εξής: Γενική Συμφωνία), προκειμένου να μπορέσει να κρίνει αν η επιβολή τέλους ίσου με το 0,5 % επί της αξίας για παροχή διοικητικών υπηρεσιών, το οποίο θεσπίστηκε με το νόμο 330, της 15ης Ιουνίου 1950 (στο εξής: τέλος διοικητικών υπηρεσιών), συμβιβάζεται με τις διατάξεις αυτές.
- 2 Τα ερωτήματα αυτά ανέκυψαν στο πλαίσιο διαφορών που εκκρεμούν ενώπιον του δικαστηρίου αυτού μεταξύ ορισμένων εισαγωγών, των εταιρειών Singer και

Geigy, και της ιταλικής διοικήσεως δημόσιων οικονομικών σχετικά με την επιβολή του τέλους διοικητικών υπηρεσιών σε διάφορα προϊόντα που εισήχθησαν από χώρες που είναι συμβαλλόμενα μέρη στη Γενική Συμφωνία, μεταξύ της 1ης Οκτωβρίου 1963 και της 1ης Αυγούστου 1971, ημερομηνία από την οποία το τέλος διοικητικών υπηρεσιών καταργήθηκε με το νόμο 447, της 24ης Ιουνίου 1971 (GU RI [Επίσημη Εφημερίδα της Ιταλικής Δημοκρατίας], αριθμός φύλλου 180, της 17ης Ιουλίου 1971).

- 3 Οι εταιρείες Singer και Geigy, εφεσείουσες στην κύρια δίκη στις υποθέσεις 290/81 και 291/81 αντίστοιχα, ζήτησαν από το tribunale του Μιλάνου να καταδικάσει την ιταλική διοίκηση οικονομικών στην επιστροφή των ποσών που είχαν πληρώσει ως τέλος διοικητικών υπηρεσιών κατά την εν λόγω περίοδο, ισχυριζόμενες ότι επρόκειτο για επιδάρυνση αντίθετη προς τις διατάξεις της Γενικής Συμφωνίας.
- 4 Το tribunale δέχτηκε τις αγωγές — που είχαν ασκηθεί βάσει του άρθρου II, παράγραφος 1, στοιχείο 6, της Γενικής Συμφωνίας, το οποίο απαγορεύει στα συμβαλλόμενα μέρη να επιβάλλουν δασμούς υψηλότερους από τους δασμούς που προβλέπονται στους πίνακες παραχωρήσεων οι οποίοι έχουν προσαρτηθεί στην ίδια τη Συμφωνία (στον πίνακα XXVII για την Ιταλία), καθώς και άλλους φόρους ή επιδάρυνσεις ισοδύναμου αποτελέσματος υψηλότερες από τις επιδάρυνσεις που ίσχυαν κατά το χρόνο της προσχωρήσεώς τους στη Γενική Συμφωνία (στις 10 Οκτωβρίου 1949 για την Ιταλία) — ως προς τις εισαγωγές των προϊόντων που απαριθμούνται στον εν λόγω πίνακα XXVII. Αντίθετα, τις απέρριψε ως προς το αίτημα της επιστροφής των ποσών τα οποία είχαν καταβληθεί λόγω της εισαγωγής προϊόντων που δεν περιλαμβάνονταν στον πίνακα XXVII, αλλά περιλαμβάνονταν στον επόμενο πίνακα XL, με τον οποίο το πρωτόκολλο της Γενεύης της 16ης Ιουλίου 1962, που ίσχυσε για την Ιταλία από τις 13 Ιανουαρίου 1963, είχε αντικαταστήσει τους αρχικούς εθνικούς πίνακες των χωρών της Κοινότητας.
- 5 Επειδή οι εταιρείες άσκησαν έφεση κατά των αποφάσεων αυτών, το corte d'appello του Μιλάνου υπέβαλε τα ακόλουθα, όμοια και στις δύο υποθέσεις, προδικαστικά ερωτήματα:
 - «1. Βάσει των αναφερόμενων στο προοίμιο της συμφωνίας GATT, είτε υπό την αρχική του διατύπωση, με την οποία τα συμβαλλόμενα κράτη διαδήλωναν την επιθυμία τους να μειώσουν τους δασμούς και τα άλλα εμπόδια στις συναλλαγές και να καταργήσουν τις διακρίσεις στο διεθνές εμπόριο, είτε όπως διαμορφώθηκε από το πρωτόκολλο της Γενεύης της 10ης Μαρτίου 1955, που κυρώθηκε από την Ιταλία με το νόμο 1307 της 7ης Νοεμβρίου 1957 και με το οποίο τα συμβαλλόμενα κράτη, με τη χρήση του όρου “επιθυμώντας”,

ανέλαβαν τις ανωτέρω υποχρεώσεις, είναι δυνατό να θεωρηθεί ότι το τέλος των διοικητικών υπηρεσιών, που θεσπίστηκε με το νόμο 330 της 15ης Ιουνίου 1950 (μετά την προσχώρηση της Ιταλίας στη Συμφωνία, αλλά πριν από την υπογραφή του πρωτοκόλλου της Γενεύης), συμβιβάζεται προς τις διατάξεις της Συμφωνίας αυτής, ανεξάρτητα από το αν τα εισαγόμενα προϊόντα περιλαμβάνονται στους αρχικούς πίνακες παραχωρήσεων και από το γεγονός ότι η ρήτρα περί μη αυξήσεως των προϋφισταμένων επιβαρύνσεων επί των εισαγωγών αναφέρεται ρητά μόνο στα εμπορεύματα αυτά;

2. Ως συνέπεια της αντικαταστάσεως του πίνακα XXVII από τον πίνακα XI (Κοινό Δασμολόγιο), η απαγόρευση της αυξήσεως των προϋφισταμένων επιβαρύνσεων επί των εισαγωγών, που περιέχεται στο άρθρο II, παράγραφος 1, στοιχείο β, της συμφωνίας GATT, συμβιβάζεται, μετά την έναρξη της ισχύος της αντικαταστάσεως αυτής (για την Ιταλία, από τις 13 Ιανουαρίου 1963), με το τέλος διοικητικών υπηρεσιών που ίσχυε ήδη, όταν το τέλος αυτό επιβάλλεται σε εμπορεύματα που δεν περιλαμβάνονται στον αρχικό πίνακα XXVII, περιλαμβάνονται όμως στον πίνακα XI.»

- 6 Τα ερωτήματα αυτά είναι ουσιαστικά ταυτόσημα με τα ερωτήματα που υπέβαλε το Corte suprema di cassazione στις υποθέσεις 267-269/81, (SPI και Michelin), επί των οποίων εκδόθηκε απόφαση σήμερα.

- 7 Με την απόφαση αυτή το Δικαστήριο αποφαινεται ότι:
 - 1) Αφού η Κοινότητα έχει υποκαταστήσει τα κράτη μέλη όσον αφορά την εκπλήρωση των υποχρεώσεων που προβλέπονται από τη Γενική Συμφωνία Δασμών και Εμπορίου από την 1η Ιουλίου 1968, χρόνο ενάρξεως της ισχύος του Κοινού Δασμολογίου, οι διατάξεις της Συμφωνίας αυτής περιλαμβάνονται από το χρονικό αυτό σημείο στις διατάξεις εκείνες, η ερμηνεία των οποίων ανήκει στην προδικαστική αρμοδιότητα που το άρθρο 177 της συνθήκης ΕΟΚ παρέχει στο Δικαστήριο, οποιοδήποτε και αν είναι οι σκοποί για τους οποίους παρέχεται η ερμηνεία αυτή. Για την περίοδο πριν από αυτή την ημερομηνία, η ερμηνεία αυτή ανήκει αποκλειστικά στην αρμοδιότητα των δικαστηρίων των κρατών μελών.

 - 2) Τα δασμολογικά πρωτόκολλα της 16ης Ιουλίου 1962 και της 30ής Ιουνίου 1967 αποτελούν πράξεις που εκδόθηκαν από τα όργανα της Κοινότητας κατά την έννοια του άρθρου 177, πρώτη παράγραφος, εδάφιο β, της συνθήκης ΕΟΚ και εμπίπτουν στην προδικαστική αρμοδιότητα που έχει απονεμηθεί στο Δικαστήριο.

- 3) Για την περίοδο πριν από την 1η Ιουλίου 1968, τα δασμολογικά πρωτόκολλα της 16ης Ιουλίου 1962 και της 30ής Ιουνίου 1967 δεν είχαν ως αποτέλεσμα την προστασία των ιδιωτών κατά της επιβολής επιβαρύνσεων από τα κράτη μέλη στα προϊόντα που εισάγονταν από τρίτες χώρες. Για την περίοδο μετά την 1η Ιουλίου 1968, καμιά διάταξη του κοινοτικού δικαίου δεν απέκλειε την επιβολή, στα ίδια προϊόντα, επιβαρύνσεων όπως το τέλος διοικητικών υπηρεσιών που προβλέπει ο ιταλικός νόμος 330, της 15ης Ιουνίου 1950, εφόσον η επιβάρυνση υπήρχε ήδη κατά την ημερομηνία αυτή.
- 8 Ως προς το σκεπτικό το Δικαστήριο παραπέμπει στην προαναφερόμενη απόφαση, οι σκέψεις της οποίας αποτελούν αναπόσπαστο τμήμα της προκειμένης αποφάσεως.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 9 Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν η κυβέρνηση της Ιταλικής Δημοκρατίας, η κυβέρνηση του Βασιλείου των Κάτω Χωρών και η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, οι οποίες κατέθεσαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, δεν αποδίδονται. Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης το χαρακτήρα παρεμπίπτοντος, που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων.

Διά ταύτα

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ,

κρίνοντας επί των ερωτημάτων που του υπέβαλε το corte d'appello του Μιλάνου με διατάξεις της 6ης Ιουλίου 1981, αποφαινεται:

- 1) Αφού η Κοινότητα έχει υποκαταστήσει τα κράτη μέλη όσον αφορά την εκπλήρωση των υποχρεώσεων που προβλέπονται από τη Γενική Συμφωνία Δασμών και Εμπορίου από την 1η Ιουλίου 1968, χρόνο ενάρξεως της ισχύος του Κοινού Δασμολογίου, οι διατάξεις της Συμφωνίας αυτής περιλαμβάνονται από το χρονικό αυτό σημείο στις διατάξεις εκείνες, η ερμηνεία των οποίων ανήκει στην προδικαστική αρμοδιότητα που το άρθρο 177 της συνθήκης ΕΟΚ παρέχει στο Δικαστήριο, οποιοδήποτε και να είναι οι σκοποί για τους οποίους παρέχεται η ερμηνεία αυτή. Για την περίοδο πριν από αυτή την ημερομηνία, η ερμηνεία αυτή ανήκει αποκλειστικά στην αρμοδιότητα των δικαστηρίων των κρατών μελών.

- 2) Τα δασμολογικά πρωτόκολλα της 16ης Ιουλίου 1962 και της 30ής Ιουνίου 1967 αποτελούν πράξεις που εκδόθηκαν από τα όργανα της Κοινότητας κατά την έννοια του άρθρου 177, πρώτη παράγραφος, εδάφιο 6, της συνθήκης ΕΟΚ και εμπίπτουν στην προδικαστική αρμοδιότητα που έχει απονεμηθεί στο Δικαστήριο.
- 3) Για την περίοδο πριν από την 1η Ιουλίου 1968, τα δασμολογικά πρωτόκολλα της 16ης Ιουλίου 1962 και της 30ής Ιουνίου 1967 δεν είχαν ως αποτέλεσμα την προστασία των ιδιωτών κατά της επιβολής επιβαρύνσεων από τα κράτη μέλη στα προϊόντα που εισάγονταν από τρίτες χώρες. Για την περίοδο μετά την 1η Ιουλίου 1968, καμιά διάταξη του κοινοτικού δικαίου δεν απέκλειε την επιβολή, στα ίδια προϊόντα, επιβαρύνσεων όπως το τέλος διοικητικών υπηρεσιών που προβλέπει ο ιταλικός νόμος 330, της 15ης Ιουνίου 1950, εφόσον η επιβάρυνση υπήρχε ήδη κατά την ημερομηνία αυτή.

Mertens de Wilmars	Pescatore	O'Keeffe	Everling
Mackenzie Stuart	Bosco	Due	Bahlmann
			Galmot

Δημοσιεύτηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 16 Μαρτίου 1983.

Ο γραμματέας

P. Heim

Ο πρόεδρος

J. Mertens de Wilmars

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ GERHARD REISCHL
ΠΟΥ ΑΝΑΠΤΥΧΘΗΚΑΝ ΣΤΙΣ 14 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1982¹

*Κύριε πρόεδρε,
Κύριοι δικαστές,*

Οι δύο υποθέσεις για τις οποίες πρόκειται να αναπτύξω τώρα τις προτάσεις μου αφορούν και αυτές την εκτίμηση της νομιμότητας έναντι των διατάξεων της GATT του τέλους διοικητικών υπηρεσιών το

οποίο επιβάλλεται, σύμφωνα με τον ιταλικό νόμο της 15ης Ιουνίου 1950, στις εισαγωγές εμπορευμάτων προελεύσεως χωρών μελών της GATT.

Η αγωγή των δύο εφεσευσιών έγινε μερικώς δεκτή από το πρωτοβάθμιο δικαστήριο, το tribunale του Μιλάνου, ως προς τον ισχυρισμό τους ότι η επιβολή του

¹ — Μετάφραση από τα γερμανικά.